

**CURTEA DE APEL
CAHUL**

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КАХУЛ**

Republica Moldova, MD-3909, or. Cahul,
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
cach@justice.md

Республика Молдова, MD-3909, г. Кахул
ул. Штефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299) 3-26-72
cach@justice.md

__ decembrie 2016 nr. ____
La nr. 4062 din 23.12.2021

**Către: Curtea Constituțională a
Republicii Moldova
Sediul: municipiul Chișinău,
str. Alexandru Lăpușneanu, 28**

Curtea de Apel Cahul expediază pentru examinarea excepției de neconstituționalitate, în vederea controlului constituționalității normei de drept incluse la art.364¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14.03.2003, în ordinea excepției de neconstituționalitate ridicată din oficiu prin încheierea Curții de Apel Cahul din 22.12.2021, în cadrul examinării cauzei penale privind învinuirea inculpatului Reguș Vasilii de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.151 alin.(4) și art.287 alin.(3) Cod penal (dosar nr.1-21030035-05-1a-11062021).

Anexă: sesizarea Curții Constituționale (21 file) cu actele alăturate (51 file).

Judecător

Movilă Vitalie

ex: Todorova Iliana
tel. 0(299) 3-26-65

Curtea de Apel Cahul

Апелляционная Палата Кахул

MD-3909, or. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 30 tel. (299) 2 – 55 – 85

23.12.2021 Nr. 4060

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr.28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Curtea de Apel Cahul, completul de judecată constituit din judecătorii Movilă Vitalie, Dvurecenshii Evghenii și Berdilă Tudor
2. Adresa:
- 3.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Obiectul prezentei sesizări este controlul constituționalității normelor de drept incluse la alineatele (1),(2),(4) și (6) ale articolului 364¹ Cod de procedură penală, adoptat prin Legea organică nr.122-XV din 14.03.2003, care conține următoarele prevederi:

”(1) Pînă la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvîrșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(2) Judecata nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decît dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe.

(4) Instanța de judecată admite, prin încheiere, cererea dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite și dacă sînt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse și procedează la audierea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului.

(6) În caz de admitere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol”.

În situația în care sunt aplicate la nivel global în jurisprudența cvasiunanimă a instanțelor judecătorești naționale, într-o manieră ce încalcă exigențele Constituției, cu o interpretare vicioasă în sensul că inculpatul este obligat să recunoască inclusiv și încadrarea juridică a faptelor realizată de procuror în rechizitoriu, instanța de apel nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decît cea reținută în rechizitoriu, și că părțile pot exercita calea de atac apelul, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei.

III – CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATĂ DE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul Curții de Apel Cahul se află cauza penală de învinuire a inculpatului Reguș Vasilii de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.151 alin.(4) și art.287 alin.(3) Cod penal, care se examinează în ordine de apel.

Potrivit rechizitoriului inculpatului Reguș Vasilii îi sunt imputate săvârșirea a două infracțiuni intenționate:

1) Infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, conform indicilor calificativi: *huliganism agravat, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, săvârșite cu aplicarea armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății*, în următoarele circumstanțe de fapt:

la data de 29 decembrie 2020, aproximativ la ora 14:40, Reguș Vasilii, aflându-se în strada s.Canian, r-l Cantemir, ce reprezintă loc public și fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând cu scopul de a-și manifesta superioritatea sa în raport cu alte persoane, încâlcind grosolan ordinea publică și liniștea persoanelor, manifestând obrăznicie deosebită, profitând de un pretext neînsemnat pentru a se răfui cu victima, a inițiat un conflict cu Zaharia Dumitru și a aplicat violența fizică asupra acestuia, manifestată prin îmbrânciri și lovituri cu un cuțit în regiunea gâtului, cauzându-i potrivit Raportului de Expertiză Judiciară nr.202113C0004 din 11.02.2021, vătămări corporale neînsemnate, sub formă de escoriație pe creasta nasului, și vătămări corporale grave, sub formă de plagă înțepat-tăiată, oarbă, penetrantă, pe suprafața laterală stângă a gâtului, lateral de mușchiul sternocleidomastoidian, cu lezarea traumatică a țesuturilor moi a gâtului și parțială arterei carotide comune 15% din circumferința ei; șoc hipovolemic;

2) Infracțiunea prevăzută de art.151 alin.(4) Cod penal, conform indicilor calificativi: *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, care a provocat decesul victimei*, în următoarele circumstanțe de fapt:

la data de 29 decembrie 2020, aproximativ la ora 14:40, Reguș Vasilii, aflându-se în strada s.Canian, r-l Cantemir, și fiind în stare de ebrietate alcoolică, urmărind scopul provocării vătămării integrității corporale, intenționat i-a aplicat cet. Zaharia Dumitru o lovitură cu un cuțit în regiunea gâtului, cauzându-i potrivit Raportului de Expertiză Judiciară nr.202113C0004 din 11.02.2021: plagă înțepat-tăiată, oarbă, penetrantă, pe suprafața laterală stângă a gâtului, lateral de mușchiul sternocleidomastoidian cu lezarea traumatică a țesuturilor moi a gâtului și parțială arterei carotide comune 15% din circumferința ei; șoc hipovolemic, care se califică ca fiind vătămări grave periculoase pentru viață, iar în rezultatul hemoragiilor în trunchiul cerebral cu necroză totală a creierului, cauzate de șocul hipovolemic și tromboza arterei carotide comune stângi pe fondai de plagă înțepat-tăiată a suprafeței laterale stângi a gâtului cu lezarea arterei carotide comune stângi, la data de 05 ianuarie 2021 în Spitalul Raional Cantemir, a survenit decesul cet. Zaharia Dumitru.

Cauza în prima instanță (Judecătoria Cahul) a fost examinată în procedura simplificată prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la faza

urmăririi penale, așa cum la 22.04.2021 inculpatul Reguș Vasiliu a depus o cerere autentică prin care a solicitat examinarea în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, și prin încheierea protocolară a Judecătorei Cahul din 19.05.2021 a fost admisă cererea inculpatului și s-a dispus examinarea cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale.

La 24.05.2021 Judecătoria Cahul sediul central a pronunțat sentința, prin care în latura penală printre altele a hotărât:

- Reguș Vasiliu se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal, și i se stabilește pedeapsă sub formă de închisoare, pe termen de 8 ani și 2 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis;
- se încetează procesul penal, la învinuirea lui Reguș Vasiliu de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, pe motiv că fapta constituie o contravenție prevăzută la art.354 Cod contravențional;
- se recunoaște vinovat Reguș Vasiliu de comiterea contravenției prevăzute de art.354 Cod contravențional și i se stabilește sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 10 unități convenționale, echivalentul sumei de 500 lei.

Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut în culpa lui Reguș Vasiliu fapta penală vătămarea *intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, care a provocat decesul victimei*, prevăzută de art.151 alin.(4) Cod penal, ca fiind săvârșită în următoarele circumstanțe de fapt:

la data de 29.12.2020, aproximativ la ora 14:40, Reguș Vasiliu, aflându-se în strada satului Cania, raionul Cantemir, ce reprezintă loc public și, fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând cu scopul de a-și manifesta superioritatea sa în raport cu alte persoane, încalcând grosolan ordinea publică și liniștea persoanelor, manifestând obrăznicie deosebită, profitând de un pretext neînsemnat pentru a se răfui cu victima, a inițiat un conflict cu Zaharia Dumitru și a aplicat violența fizică asupra acestuia, manifestată prin îmbrânciri și lovituri cu un cuțit în regiunea gâtului, cauzându-i, potrivit raportului de expertiză judiciară nr.202113C0004 din 11.02.2021, vătămări corporale neînsemnate, în formă de excoriație pe creasta nasului și vătămări corporale grave în formă de plagă înțepat-tăiată, oarbă, penetrantă, pe suprafața laterală stângă a gâtului, lateral de mușchiul sternocleidomastoidian cu lezarea traumatică a țesuturilor moi a gâtului și parțială arterei carotide comune 15% din circumferința ei; șoc hipovolemic.

Soluția încetării procesului penal pe capătul acușării lui Reguș Vasiliu de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, instanța de fond a argumentat-o cu respectarea principiului *non bis in idem*, făcând trimitere la Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17.12.2020 prin care s-a judecat recursul în interesele legii în unificarea practicii judiciare (dosar nr.4-1ril-1/2020), concluzionând că, în cazul în care vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății rezultă din violența aplicată, în cadrul încălcării grosolane a ordinii publice, violența enunțată reprezentând „aceeași faptă”, calificarea se va efectua pe art.151 Cod penal și art.354 Cod contravențional (Huliganismul nu prea grav).

La aspectul calificării faptei, raportat la procedura aplicabilă, prima instanță a explicat derogarea de la practica judiciară uniformă instituită la nivel național în materia aplicării prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, cu trimitere la jurisprudența CEDO în cauza Rostovțev c. Ucrainei hotărârea 25.07.2017, și a remarcat că: ”*contrar faptului că cauza penală a fost examinată în procedura simplificată ... conform art.364¹ alin.(1) și (7) Cod*

de procedură penală, inculpatul poate recunoaște doar săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, instanța urmând să aplice, totuși, dispozițiile art.382-398 Cod de procedură penală în mod corespunzător”.

Sentința Judecătorei Cahul sediul Cantemir din 24 mai 2021 a fost contestată cu apel:

- de avocații Josu Gheorghe și Artur în interesele succesorului părții vătămate, contestând soluția asupra acțiunii civile;
- de avocații Grosu Eugen în interesele inculpatului, contestând soluțiile asupra individualizării pedepsei, acțiunii civile și dispoziției de încasare a cheltuielilor judiciare;
- de procurorul în Procuratura raionului Cantemir, Enachi Gheorghe, contestând soluțiile asupra cheltuielilor de judecată și încetării procesului pe capătul acuzării pe art.287 alin.(3) Cod penal.

În cererea de apel procurorul Enachi Gheorghe a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătorei Cahul din 24.06.2021 și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatului Reguș Vasiliu inclusiv și pe art.287 alin.(3) Cod penal. Pentru aceeași poziție a pledat și procurorul Tomiță Mihail în ședința instanței de apel.

Astfel normele legale (art.364¹ Cod de procedură penală), ale căror excepție de neconstituționalitate este ridicată în prezenta sesizare, sunt relevante pentru soluționarea litigiului aflat pe rolul Curții de Apel Cahul, care urmează să decidă corectitudinea aplicării acestei legi la adoptarea sentinței de către instanța de fond.

LA ASPECTUL DE ADMISIBILITATE a prezentei sesizări, autorii țin să menționeze că, aparent textul prevederilor legale de la art.364¹ Cod de procedură penală nu generează percepția că ar conține prevederi contrare Constituției, și astfel la prima vedere s-ar părea că interpretarea acestor norme (extinderea și modul de aplicare a lor) este de competența instanțelor judecătorești de jurisdicție penală, și nu de jurisdicția constituțională. Însă, așa cum acestei proceduri simplificate legiuitorul i-a adus o reglementare generică și săracă, care se regăsește într-un singur articol din Codul de procedură penală, este inevitabilă interpretarea acestor norme generice care o ancorează instanțele judecătorești în aplicarea legii, astfel că modul în care aplică legea instanțele judecătorești poate avea o conotație neconstituțională. Interpretarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală de către instanțele naționale deja a fost dată și se aplică constant pe parcursul multor ani, ca și în prezent, într-o manieră, care în viziunea autorilor sesizării ridică întrebări de compatibilitate prevederilor Constituției.

În jurisprudența constantă a instanțelor judecătorești naționale prevederile art.364¹ Cod de procedură penală sunt interpretate și aplicate în sensul că pentru aplicarea procedurii simplificate *inculpatul este obligat să recunoască inclusiv și încadrarea juridică a faptelor realizată de procuror în rechizitoriu, instanța de apel nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu, și că părțile pot exercita calea de atac apelul, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei.* Această jurisprudență nu are vreo derogare de la momentul modificării Codului de procedură penală prin completare cu art.364¹ CPP prin Legea nr.66 din 05.04.2012, în vigoare din 27.10.2012, până în prezent.

Dovada jurisprudenței constante la nivel național o constituie atât Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, cât și hotărârile judecătorești adoptate cu aplicarea procedurii simplificate prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, și în speciale cele adoptate de Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție.

Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.13 din 16.12.2013 la pct.4, 24, 26, 30 formulează următoarele explicații:

” 4. **Inculpatul trebuie să recunoască și încadrarea juridică a faptei/faptelor așa cum a/au fost reținute în rechizitoriu. În cazul când inculpatul contestă încadrarea juridică a faptei, nu pot fi aplicate dispozițiile art.364¹ CPP.**

24. În procedura simplificată, prevăzută de art.364¹ CPP, instanța poate pronunța o soluție de încetare a procesului penal în cazurile prevăzute în art.285 alin.(2) CPP, iar soluția de achitare poate fi pronunțată numai în cazul când fapta conține formal semnele infracțiunii, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni, situația reglementată de prevederile art.14 alin.(2) Cod penal.

La fel, instanța poate pronunța o soluție de achitare sau de încetare a procesului penal în cazurile când procurorul, în baza ar.320 alin.(5) CPP, renunță parțial sau integral de la învinuire.

26. Dacă în cadrul examinării conform procedurii simplificate după audierea inculpatului și/sau în timpul dezbaterilor au apărut circumstanțe care exclud aplicarea dispozițiilor art.364¹ CPP, instanța de judecată, deliberând în conformitate cu prevederile art.383 CPP, prin o nouă încheiere motivată, va relua judecarea cauzei și va judeca cauza în procedura generală.

De exemplu, instanța, cu ocazia deliberării, nu este lămurită asupra împrejurărilor de fapt ale cauzei sau fapta imputată inculpatului nu a fost încadrată corect, dacă se constată că există vreo încălcare a normelor imperative din Codul de procedură penală.

30. Împotriva sentinței adoptate de prima instanță în urma judecării în procedura simplificată, părțile pot exercita calea de atac a apelului, **de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei**, inculpatul neputând renunța la opțiunea de a fi judecat potrivit procedurii simplificate.

În situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art.364¹ CPP, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art.364¹ alin.(1) și (4) CPP și **nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.**

În cazul în care prima instanță, pronunțând sentința în procedura simplificată, reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea constatată (stabilită) în rechizitoriu, **instanța de apel, din oficiu, conducându-se de prevederile art.409 alin.(2) CPP, casează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, prin care constată situația de fapt și încadrează această faptă așa cum au fost formulate în rechizitoriu și stabilește o pedeapsa în conformitate cu prevederile art.364¹ alin.(8) CPP.**

În situația în care instanța de apel va constata că opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate a fost viciată din motivul că se constată că în cadrul urmăririi penale au fost încălcate grav normele imperative din Codul de procedură penală care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea atacată, instanța de apel, la fel, conducându-se de prevederile art.409 alin.(2) CPP, urmează să caseze sentința și să judece cauza după regulile generale prevăzute pentru prima instanță”.

Deși în conformitate cu art.2 lit.c),d) și art.16 lit.c) din Legea nr.789 din 26.03.1996, Curtea Supremă de Justiție este abilitată să generalizeze practica judiciară și să dea din oficiu explicații în chestiunile de practică judiciară ce nu țin de interpretarea legilor, care nu au caracter obligatoriu pentru judecători; iar Plenul Curții Supreme de Justiție are competența de a examina rezultatele generalizării practicii judiciare și adoptă hotărâri cu caracter explicativ, autorii sesizării țin să ateste, că toate instanțele din jurisdicțiile de nivelele I și II împărtășesc punctul de vedere al Curții Supreme de Justiție (sau sunt puse în situația de a se conforma acestei jurisprudențe), așa cum de-a lungul anilor Curtea

Supremă de Justiție casează hotărârile în care s-ar promova o altă interpretare a art.364¹ Cod de procedură penală decât cea reflectată în Hotărârea Plenului CSJ nr.13 din 16.12.2013.

Drept exemple de jurisprudență în acest domeniu servesc totalitatea deciziilor Curții Supreme de Justiție publicate pe site-ul <https://instante.justice.md/> prin care au fost judecate cauzele penale în procedura simplificată prevăzută de art.364¹ CPP, din care se desprinde nu doar practica constantă a instanțelor judecătorești de a urma recomandările Hotărârii Plenului CSJ, dar și adaptarea acestei practici a corpului de avocați, care în majoritatea absolută a cazurilor recurg la căile ordinare de atac pe aceste cauze doar sub aspectul individualizării pedepselor penale aplicate. Starea de jurisprudență este atât de omogenă, că nu are rost de a aduce exemple concrete de acest gen, toate cazurile din cele selectate de pe portal fiind la fel. Și totodată, autorii sesizării au găsit necesar și relevant de a specifica două exemple de jurisprudență, unul din anul 2015 și altul din anul 2021, care atestă că practica judiciară în sensul interpretării prevederilor art.364¹ CPP rămâne a fi neschimbată și fidelă recomandărilor de la pct.30 din Hotărârea Plenului CSJ nr.13 din 16.12.2013.

Din decizia Colegiului penal al CSJ din 13.05.2015, pronunțată în cauza penală de acuzare a inculpatului Marga Valerii (dosar nr.1ra-578/2015), publicată pe http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=4252, se desprinde că avocatul Gherțescu I. a contestat atât sentința Judecătoriei Botanica mun.Chișinău din 05.09.2014, cât și decizia Curții de Apel Chișinău din 17.12.2014, solicitând recalificarea faptei inculpatului de la art.187 alin.(2) lit.e),f) Cod penal la art.187 alin.(1) Cod penal cu ulterioara încetare a procesului în temeiul împăcării părților, și invocând dezacordul cu examinarea cauzei în procedura simplificată în baza art.364¹ CPP. Ambele instanțe (de apel și de recurs) au respins apelul și respectiv recursul, reiterând prevederile Hotărârii Plenului CSJ nr.13 din 16.12.2013, și au menținut sentința de condamnare adoptată de prima instanță cu încadrarea juridică a faptei inculpatului Marga Valerii specificată în rechizitoriu. În special instanța de recurs a stipulat: *”Colegiul atestă corectitudinea respingerii de către Curtea de Apel a cererii de renunțare la procedura simplificată, cu argumentarea desfășurată a concluziilor sale în încheierea adoptată; ... din momentul pronunțării încheierii, privind admiterea cererii de judecare a cauzei în baza art.364¹ Cod de procedură penală, inculpatul și apărătorul lui nu mai pot renunța pe parcursul procesului penal asupra opțiunii sale de a fi judecată cauza potrivit procedurii simplificate; ... Colegiul atestă corectitudinea reținerii de către instanța de apel a circumstanțelor de fapt și de drept stabilite de instanța de fond, ... fiind în imposibilitatea reținerii unei alte situații de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță; La acest capitol instanța de recurs reține că ... instanța de apel ... nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță; ... În consecință, Colegiul constată că, în principiu, inculpatul prin apelul și recursul declarat, solicită renunțarea asupra opțiunii sale de a fi judecată cauza potrivit procedurii simplificate, fapt ce întemeiat nu a fost admis de către instanța de apel”.*

În cauza penală în privința inculpatului Mazuru Alexandru, care la fel a fost examinată în procedura simplificată prevăzută de art.364¹ CPP, la 10.08.2020 Judecătoria Chișinău sediul Buiucani a pronunțat sentința de condamnare pe art.287 alin.(1) Cod penal, publicată pe https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/a9fd0018-4293-4865-954d-0f59ab1c8c56. Sentința a fost contestată cu apel de către inculpat și apărătorul Cristea Valentin, și prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15.12.2020, publicată pe https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/e663e7e7-7554-4324-a4a4-82b522cd9cf2, a fost admis apelul, s-a dispus casarea sentinței primei instanțe și adoptarea

unei noi hotărâri de încetare a procesului penal în privința lui Mazuru Alexandru, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal, dat fiind că fapta constituie contravenție, cu încetarea procesului contravențional în privința lui Mazuru Alexandru pentru fapta prevăzută de art.354 Cod contravențional, din motivul expirării termenului prescripției răspunderii contravenționale. O poziție distinctă de cea a instanței de apel a avut-o Colegiul penal lărgit al CSJ, care prin decizia sa din 24.05.2021, publicată pe http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=18930, a admis recursul ordinar al procurorului, a casat total decizia Curții de Apel Chișinău din 15.12.2020 și a menținut sentința Judecătoria Chișinău sediul Buiucani din 10.08.2020. Este de menționat, că soluția instanței de recurs s-a axat printre altele și pe aspectele procedurale specifice judecării cauzei în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală. În special instanța de recurs a stipulat: *”Colegiul consideră eronată concluzia instanței de apel privind reîncadrarea acțiunilor inculpatului în baza art. 354 Cod Contravențional, deoarece: a) Colegiul lărgit notează că, în situația examinării cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, părțile pot exercita calea de atac apelul, doar sub aspectul individualizării pedepsei, inculpatul cât și instanța neputând renunța la opțiunea de a fi judecat inculpatul potrivit procedurii simplificate, iar la examinarea cauzei în apel, instanța de apel nu poate reține o altă soluție de fapt și o altă încadrare juridică, decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță. În situația în care, instanța de apel ar fi constatat că, opțiunea primei instanțe de a judeca cauza conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală a fost viciată, în temeiul art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, aceasta urma să constate că în cadrul urmăririi penale au fost încălcate grav normele imperative din Codul de procedură penală, care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea atacată, să caseze sentința și să judece cauza după regulile generale prevăzute pentru prima instanță”*.

Din aceste constatări s-ar deduce că, chiar și în cazul în care inculpatul recunoaște faptele indicate în rechizitoriu, dar nu și încadrarea juridică, ar putea beneficia (pretinde) de o altă încadrare juridică a acestor fapte doar la judecarea cauzei în procedură generală, și nicidecum în cadrul unei proceduri simplificate prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală.

Anterior Curtea Constituțională a adoptat decizii de inadmisibilitate a sesizărilor ce aveau ca obiect verificarea constituționalității prevederilor art.364¹ din Codul de procedură penală, acestea fiind: decizia Curții Constituționale din 09.03.2017 (sesizarea nr.156g/2016), decizia Curții Constituționale din 08.05.2018 (sesizarea nr.48g/2018) și decizia Curții Constituționale din 29.01.2019 (sesizarea nr.15g/2019), în respectivele sesizări au fost abordate calitativ alte aspecte de neconstituționalitate decât cele ancorate în prezenta sesizare.

În special în sesizarea nr.156g/2016 s-a invocat neconstituționalitatea art.364¹ din Codul de procedură penală sub aspectul privării părții vătămate de drepturile sale procesuale în cadrul procedurii simplificate. În sesizarea nr.48g/2018 s-a invocat neconstituționalitatea art.364¹ din Codul de procedură penală sub aspectul impredictibilității normelor în situația în care nu sunt instituite condiții pentru respingerea cererii inculpatului de desfășurare a procesului în procedură simplificată. În sesizarea nr.15g/2019 s-a invocat neconstituționalitatea alin.(8) art.364¹ din Codul de procedură penală sub aspectul inaplicabilității inculpatului a efectelor favorabile de reducere a pedepsei penale complementare privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Pe când în sesizarea pe care și-o propune actual Curtea de Apel Cahul se invocă neconstituționalitatea prevederilor art.364¹ din Codul de procedură penală aplicate la nivel global (constant și de toate instanțele judecătorești, mai cu seamă de instanța supremă), constituind o jurisprudență cvasiunanimă a instanțelor judecătorești naționale, cu o interpretare vicioasă în sensul că *inculpatul este obligat să recunoască inclusiv și încadrarea juridică a faptelor realizată de procuror în rechizitoriu, instanța de apel nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu, și că părțile pot exercita calea de atac apelul, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei*, prin care sunt afectate atât principiile dreptului procesual-penal, cât și drepturile fundamentale ale omului protejate de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Deși motivele de interpretare a prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală în mod obișnuit ar fi apanajul exclusiv al doctrinei și jurisprudenței, în cazul din speță se reține, că pe o durată de timp de aproape un deceniu toate instanțele judecătorești împărtășesc și aplică art.364¹ CPP strict în interpretarea oferită de Curtea Supremă de Justiție, și în această situație este pusă în discuție însăși constituționalitatea legii în interpretarea pe care textul legii l-a primit în practică. Curtea Constituțională este competentă să realizeze o astfel de analiză, de vreme ce deturnarea reglementărilor legale de la scopul lor legitim, printr-o interpretare sistematică și aplicare eronată de către instanțele judecătorești poate determina neconstituționalitatea acelei reglementări.

Dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înlăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.

Curtea Constituțională este abilitată să intervină atunci când este sesizată cu privire la existența unei practici unitare de interpretare și aplicare a legii într-o manieră ce încalcă exigențele Constituției. O asemenea abordare deja există în practica judiciar-constituțională a României (Deciziile Curții Constituționale a României nr.336 din 30.04.2015 și nr.276 din 10.05.2016).

IV – EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

La 05.04.2012 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea organică nr.66, prin care a modificat și completat Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122-XV din 14.03.2003, inclusiv a completat titlul II capitolul III, secțiunea 1 cu articolul 364¹, cu următorul cuprins:

“**Articolul 364¹**. Judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală

(1) Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(2) Judecata nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decât dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe.

(3) În cadrul ședinței preliminare sau până la începerea cercetării judecătorești, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și asupra cărora nu are obiecții, apoi acordă cuvântul procurorului, părții vătămate și celorlalte părți asupra cererii formulate.

(4) Instanța de judecată admite, prin încheiere, cererea dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite și dacă sînt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse și procedează la audierea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului.

(5) În caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare. Dezbaterile judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvântul în formă de replică.

(6) În caz de admitere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol.

(7) În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea prevederilor alin.(1), dispozițiile art.382–398 se aplică în mod corespunzător. Partea introductivă a sentinței conține, pe lângă datele expuse la art.393, mențiunea despre judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(8) Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.

(9) În caz de respingere a cererii, instanța dispune judecarea cauzei în procedură generală.”

În viziunea autorilor sesizării, prevederile alineatelor (1),(2),(4) și (6) ale articolului 364¹ Cod de procedură penală nr.122-XV din 14.03.2003, sunt în disensiune cu prevederile legislației naționale care instituie garanții în vederea protecției dreptului la apărare și dreptul la un proces echitabil, proclamă egalitatea în fața legii și prezumția nevinovăției, inclusiv contravine și prevederilor Constituției Republicii Moldova, fiind aplicate uniform de către instanțele naționale în sensul că sintagmele *”recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu”*, *”inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu”*, *”dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite”* și *”sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol”* sunt interpretate că: nu se va admite examinarea cauzei penale în procedură simplificată decât dacă inculpatul recunoaște inclusiv și încadrarea juridică a faptelor realizată de procuror în rechizitoriu; că instanța de judecată la pronunțarea sentinței nu poate reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea constatată (stabilită) în rechizitoriu; și că sentința adoptată de prima instanță în procedura simplificată poate fi atacată doar sub aspectul individualizării pedepsei.

Articolul 364¹ Cod de procedură penală a instituit o procedură simplificată de judecare a cauzei penale. La alin.(1) al acestui articol se menționează actul procedural prin care acestei proceduri i se poate da curs și conținutul acestuia: ... *inculpatul poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.* Deci una din condițiile aplicării procedurii simplificate este ca inculpatul să recunoască săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu. Legislatorul nu a indicat obligația inculpatului de a recunoaște și încadrarea juridică a faptei, reflectată în actul de acuzare.

La alin.(2) și (4) se reconfirmă condițiile de acceptare a acestei proceduri simplificate: – *dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe;* – *dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite și dacă sînt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse.* Nici aici legislatorul nu a indicat obligația inculpatului de a recunoaște și încadrarea juridică a faptei pentru care a fost pus sub acuzație.

La alin.(5) legislatorul a specificat ordinea dezbatelor judiciare, fără a specifica că în latura penală discursurile participanților ar fi limitate doar la individualizarea pedepsei: *dezbaterele judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvîntul în formă de replică.*

Nu rezultă obligația inculpatului de a recunoaște și încadrarea juridică a faptei pentru care a fost pus sub acuzație nici din prevederile alin.(8): *inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu ... beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă.*

Alineatele (3),(6),(7) și (9) nu prezintă relevanță, așa cum prevederile acestora nu instituie condiții de acceptare a procedurii simplificate sau de examinare a cauzei în această procedură. Cu toate acestea este de menționat, că alin.(6) și (7) prescriu că în această procedură simplificată *sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol și că dispozițiile art.382–398 se aplică în mod corespunzător.*

Procedurile speciale, de regulă, pot prevedea renunțarea inculpatului la anumite drepturi, însă asemenea renunțări nu trebuie să afecteze drepturile fundamentale ale

inculpatului, care-i sunt garantate de Constituție și de art.6 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Pentru a fi considerată eficientă în sensul Convenției Europene, renunțarea la anumite drepturi procedurale trebuie stabilită în mod neechivoc și însoțită de garanții minime, proporționale cu importanța acesteia. Eficiența unui proces echitabil este condiționată nu atât de recunoașterea învinuirii și acceptarea procedurii simplificate de către inculpat, cât de stabilirea în mod veritabil a vinovăției inculpatului cu privire la faptele imputate (principiul aflării adevărului). Deoarece în cadrul judecării cauzei în procedura simplificată prevăzută de art.364¹ CPP instanța are obligația pozitivă de a soluționa întregul spectru de chestiuni specificate la art.385 Cod de procedură penală, fără nici o excepție, și mai cu seamă chestiunile specificate la pct-le 1)-4) alin.(1): - *dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul;* - *dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat;* - *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea;* - *dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni,* rezultă că interpretarea disputată a prevederilor art.364¹ CPP nejustificat limitează drepturile inculpatului de a beneficia de un control judiciar inclusiv și în sfera încadrării juridice a faptelor care și le-a asumat prin declarația autentică, indicate în rechizitoriu.

Respectiv, nici o prevedere legală nu limitează dreptul părții apărării de a contesta în căile ordinare de atac o sentință adoptată în condițiile art.364¹ CPP doar la criteriile de individualizare a pedepsei (în latura penală). Această limitare eronată este realizată prin interpretarea prevederilor alin.(1),(2),(4),(8) de la art.364¹ CPP în practica judiciară uniformă la nivel național, care este defectuoasă și contrară drepturilor și intereselor inculpatului.

Atunci când inculpatul recunoaște faptele indicate în rechizitoriu (adică își asumă baza faptică a faptei prejudiciabile), dar este rezervat asupra încadrării juridice a faptei indicată în rechizitoriu, în condițiile aplicării legii (art.364¹ CPP) în spiritul actualei practici judiciare, pentru a avea acces efectiv la această procedură simplificată și a beneficia de facilitățile ei (termen proxim de judecare, acceptarea probelor deja administrate, pedeapsă redusă, cheltuieli judiciare mai modeste e.t.c.), inculpatul ar trebui să renunțe nu doar la dreptul său procedural de a participa la administrarea probelor după principiul nemijlocirii și oralității în ședința de judecată publică, dar și la garanția consacrată principiului prezumției nevinovăției, or în caz contrar – când nu va recunoaște calificarea juridică indicată în rechizitoriu – sunt previzibile 2 oportunități: ori îi va fi respinsă cererea de examinare a cauzei în procedură simplificată; ori, dacă aceasta a fost deja acceptată, va fi condamnat pentru fapta calificată potrivit rechizitoriului și în exercitarea căilor ordinare de atac instanțele naționale vor admite doar disputele asupra individualizării pedepsei.

Astfel inculpatul este defavorizat în raport cu toți ceilalți inculpați care sunt judecați în procedura generală și care nu sunt limitați în aceste drepturi, în timp ce legea de fapt nu prevede renunțarea la dreptul de a obiecta împotriva calificării juridice a faptei recunoscute, este defavorizat în realizarea dreptului la apărare și în dreptul de a beneficia de prezumția nevinovăției. Aceste limitări sunt disproporționate și incompatibile cu principiile unui proces echitabil.

Prevederile art.364¹ CPP nu sunt suficient de previzibile pentru a-i permite justițiabilului să înțeleagă clar la care drepturi el renunță pentru a beneficia de facilitățile acestei proceduri simplificate. Aceste neclarități pot găsi soluționare prin interpretarea oferită în jurisprudența instanțelor judecătorești, însă interpretarea jurisprudențială nu trebuie să afecteze drepturile fundamentale ale inculpatului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului într-o cauză mai recentă Rostovțev vs Ucraina (hotărârea din 25.07.2017) a constatat încălcarea articolului 2 din Protocolul adițional nr.7 la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului, într-o situație similară cazului din speță, atunci când autoritățile judiciare ale Ucrainei în cadrul judecării unei cauze în procedura simplificată (care presupunea că nu este obligatorie administrarea în instanță a probelor ce vizează circumstanțe de fapt acceptate și necontestate de către părți, iar ulterior nu este admisibilă contestarea sentinței cu apel în cazul în care apelantul contestă circumstanțele care nu au fost contestate în prima instanță) au respins cererile de apel și de recurs ale inculpatului împotriva sentinței de condamnare, considerând că acceptarea și necontestarea de către inculpat a probelor ar presupune și acceptarea încadrării juridice din actul de acuzare.

Curtea Europeană a statuat în această cauză, că orișicare limitări care se conțin în legislația națională cu referire la dreptul de contestare la o jurisdicție superioară, trebuie, prin analogie cu dreptul de acces la un tribunal (art.6 § 1 din Convenție), să urmărească un scop legitim și să nu atenteze la esența acestui drept. În primul rând autoritățile naționale, în special instanțele judecătorești, sunt obligate să soluționeze interpretarea legislației naționale. Misiunea Curții nu este aceea de a pune la dubiu interpretarea legislației naționale de către instanțele naționale. Rolul este de a verifica dacă consecințele interpretărilor corespund cerințelor Convenției. Autoritățile trebuie să respecte și să aplice legislația națională într-o manieră prognozată și consecutivă, iar în cazul petiționarului Rostovțev interpretarea oferită de instanțele naționale nu a fost una previzibilă, prin ce a fost încălcată însăși esența dreptului petiționarului la exercitarea căii de atac.

Pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională și prin legi organice condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile (organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești). Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și efice.

La speță sunt încălcate principiul egalității în fața legii (art.16 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova), dreptul la apărare (art.26 alin.(1),(2) din Constituție) și prezumția nevinovăției (art.21 din Constituție) prin faptul, că aplicarea în practică a prevederilor art.364¹ CPP de către instanțele judecătorești, în interpretarea relatată mai sus, defavorizează inculpații care au aplicat la această procedură simplificată în raport cu alte persoane inculpate care sunt judecați în procedura generală, prin constrângerea primilor de a accepta necondiționat încadrarea juridică făcută de procuror în rechizitoriu, fiindu-le încălcat în egală măsură și dreptul la apărare, și apoi de a contesta sentința judecătorească doar sub aspectul individualizării pedepsei, și nu le este recunoscut dreptul de a invoca în căile ordinare de atac carențele de încadrare juridică a faptelor recunoscute.

Din sensul prevederilor art.364¹ CPP și aprecierea lor sistemică nu rezultă că în cadrul procedurii simplificate inculpatul renunță la alte drepturi procedurale decât la dreptul de a fi administrate în cadrul cercetării judecătorești probele administrate organul de urmărire penală sau procuror în cursul urmăririi penale, și dreptul de a contesta circumstanțele de fapt stabilite prin aceste probe și reflectate în rechizitoriu. Însă din aplicarea în practica judiciară constantă a prevederilor art.364¹ CPP în mod previzibil se deduce, că în privința inculpatului inevitabil va fi adoptată o sentință de condamnare (excepție fiind doar cazurile

specificate la pct.24 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.13 din 16.12.2013), ceea ce în mod flagrant încalcă principiul prezumției nevinovăției, întrucât inculpatului nu-i sunt asigurate toate garanțiile necesare apărării sale.

Nu corespunde o asemenea practică judiciară nici principiilor procesului penal, inserate la art.1 alin.(2),(3), art.24 alin.(3) Cod de procedură penală, deoarece este ineficientă pentru realizarea scopului de protecție a persoanei de faptele arbitrare (ilegale) ale autorităților statului în activitatea de cercetare și judecare a infracțiunilor, și nu asigură în deplină eficiență principiul contradictorialității sub aspectul egalității armelor.

CADRUL NORMATIV PERTINENT

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) **Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.**

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, **care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.**

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) **Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.**

Codul de procedură penală al Republicii Moldova

Legea nr.122-XV din 14.03.2003

Articolul 1. Noțiunea și scopul procesului penal

(1) Procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre pregătirea sau săvîrșirea unei infracțiuni.

(2) **Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvîrșite, astfel ca orice persoană care a săvîrșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.**

(3) **Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.**

Articolul 2. Legea procesuală penală

(1) Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod.

(2) Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal.

(3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.

(4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Articolul 8. Prezumția nevinovăției

(1) Persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

(2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

(3) Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Articolul 9. Egalitatea în fața legii și a autorităților

(1) **Toți sînt egali în fața legii, a organelor de urmărire penală și a instanței de judecată fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.**

Articolul 24. Principiul contradictorialității în procesul penal

(3) **Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură.**

(4) **Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.**

Articolul 27. Libera apreciere a probelor

(1) Judecătorul și persoana care efectuează urmărirea penală apreciază probele în conformitate cu propria lor convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

(2) Nici o probă nu are putere probantă dinainte stabilită.

Articolul 66. Drepturile și obligațiile învinuitului, inculpatului

(1) **Învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la apărare. Organul de urmărire penală sau, după caz, instanța de judecată îi asigură învinuitului, inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege.**

(2) **Învinuitul, inculpatul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul:**

10) să recunoască învinuirea ce i se aduce și să încheie acordul de recunoaștere a vinovăției;

11) **să accepte o procedură specială de urmărire penală și de judecare a cauzei, în condițiile prevăzute de prezentul cod, în cazul recunoașterii vinovăției;**

23) să participe la judecarea cauzei în primă instanță și în ordine de apel;

27) să atace, în modul stabilit de lege, acțiunile și hotărârile organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, inclusiv sentința sau decizia instanței care a judecat cauza pe cale ordinară de atac;

(4) **Exercitarea de către învinuit, inculpat a drepturilor de care dispune sau renunțarea lui la aceste drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul lui și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru el.**

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Reieșind din competența jurisdicțională stabilită la art.135 din Constituție, art.4 din Codul Jurisdicției Constituționale, art.4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, autorii sesizării solicită Curții Constituționale a Republicii Moldova adoptarea unei hotărâri, prin care să fie recunoscute neconstituționale dispozițiile inserate la alineatele (1),(2),(4) și (6) ale articolului 364¹ Cod de procedură penală nr.122-XV din 14.03.2003 /Judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală/, introduse prin Legea nr.66 din 05.04.2012, în vigoare din 27.10.2012:

”recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu” de la alin.(1),

”inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu” de la alin.(2),

”dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite” de la alin.(4),

”sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol” de la alin.(6),

în măsura în care ser interpretează: că nu se admite examinarea cauzei penale în procedură simplificată decât dacă inculpatul recunoaște inclusiv și încadrarea juridică a faptelor realizată de procuror în rechizitoriu; că instanța de judecată la pronunțarea sentinței nu poate reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea constatată (stabilită) în rechizitoriu; și că sentința adoptată de prima instanță în procedura simplificată poate fi atacată doar sub aspectul individualizării pedepsei.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

- 1) Copia rechizitoriul întocmit de procurorul Gheorghe Enachi pe cauza penală nr.2020430449
- 2) Copia cererii inculpatului Reguș Vasilii și avocatului Grosu Eugen din 22.04.2021
- 3) Copia procesului-verbal al ședințelor de judecată din 22.04.2021 și 19.05.2021 și 24.05.2021
- 4) Copia sentinței Judecătoriei Cahul sediul central din 24.05.2021
- 5) Copiile cererilor de apel înaintate de procurorul Gheorghe Enachi, avocatul Eugen Grosu și avocații Gheorghe și Artur Josu
- 6) Copia procesului-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 28.09.2021, 11.11.2021 și 22.12.2021
- 7) Încheierea Curții de Apel Cahul din 22.12.2021
- 8) decizia Colegiului penal al CSJ din 13.05.2015, pronunțată în cauza penală de acuzare a inculpatului Marga Valerii (dosar nr.1ra-578/2015)
- 9) decizia Colegiului penal al CSJ din 24.05.2021, pronunțată în cauza penală de acuzare a inculpatului Mazuru Alexandru (dosar nr.1a-1670/20).

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

22 decembrie 2021

Judecătorul Curții de Apel Cahul

Movilă Vitalie

ÎNCHEIERE

22 decembrie 2021

mun.Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul

în componența:

președintele ședinței de judecată Vitalie Movilă,
judecătorii Evghenii Dvurecenshii, Tudor Berdilă
cu grefierii Alina Tronciu, Anastasia Uzun

cu participarea:

procurorii Mihail Tomiță, Dumitru Calendari

inculpatului Vasilii Reguș,

apărătorului avocat Eugen Grosu,

reprezentanților succesorului părții vătămate – avocaților Josu Artur și Josu Gheorghe,

examinînd în ședință publică, în ordine de apel, cauza penală în privința inculpatului:

Reguș Vasilii Nicolai, născut la 25.03.1963, cetățean al Republicii Moldova, originar și locuitor al s.Iepureni, r-l Cantemir, cu studii medii, celibatar, neangajat în muncă, fără antecedente penale, IDNP 2020043000300,

acuzat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.151 alin.(4) și art.287 alin.(3) Cod penal-

CONSTATĂ:

Cauza penală de învinuire a inculpatului Reguș Vasilii a fost expediată cu rechizitoriu în instanța de judecată la data de 26.02.2021. Potrivit rechizitoriului inculpatului Reguș Vasilii îi sunt imputate săvârșirea a două infracțiuni intenționate:

1) Infracțiunea prevăzută de art.287 alin.(3) Cod penal, conform indicilor calificativi: *huliganism agravat, adică acțiuni intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, săvârșite cu aplicarea armei sau a altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale sau sănătății*, în următoarele circumstanțe de fapt:

la data de 29 decembrie 2020, aproximativ la ora 14:40, Reguș Vasilii, aflându-se în strada s.Canian, r-l Cantemir, ce reprezintă loc public și fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând cu scopul de a-și manifesta superioritatea sa în raport cu alte persoane, încalcând grosolan ordinea publică și liniștea persoanelor, manifestând obrăznicie deosebită, profitând de un pretext neînsemnat pentru a se răfui cu victima, a inițiat un conflict cu Zaharia Dumitru și a aplicat violența fizică asupra acestuia, manifestată prin îmbrânciri și lovituri cu un cuțit în regiunea gâtului, cauzându-i potrivit Raportului de Expertiză Judiciară nr.202113C0004 din 11.02.2021, vătămări corporale neînsemnate, sub formă de escoriație pe creasta nasului, și vătămări corporale grave, sub formă de plagă înțepată, oarbă, penetrantă, pe suprafața laterală stângă a gâtului, lateral de mușchiul sternocleidomastoidian, cu lezarea traumatică a țesuturilor moi a gâtului și parțială arterei carotide comune 15% din circumferința ei; șoc hipovolemic.

2) Infracțiunea prevăzută de art.151 alin.(4) Cod penal, conform indicilor calificativi: *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, care a provocat decesul victimei*, în următoarele circumstanțe de fapt:

la data de 29 decembrie 2020, aproximativ la ora 14:40, Reguș Vasilii, aflându-se în strada s.Canian, r-l Cantemir, și fiind în stare de ebrietate alcoolică, urmărind scopul provocării vătămării integrității corporale, intenționat i-a aplicat cet. Zaharia Dumitru o lovitură cu un cuțit în regiunea gâtului, cauzându-i potrivit Raportului de Expertiză Judiciară nr.202113C0004 din 11.02.2021: plagă înțepat-tăiată, oarbă, penetrantă, pe suprafața laterală stângă a gâtului, lateral de mușchiul sternocleidomastoidian cu lezarea traumatică a țesuturilor moi a gâtului și parțială arterei carotide comune 15% din circumferința ei; șoc hipovolemic, care se califică ca fiind vătămări grave periculoase pentru viață, iar în rezultatul hemoragiilor în trunchiul cerebral cu necroză totală a creierului, cauzate de șocul hipovolemic și tromboza arterei carotide comune stângi pe fondai de plagă înțepat-tăiată a suprafeței laterale stângi a gâtului cu lezarea arterei carotide comune stângi, la data de 05 ianuarie 2021 în Spitalul Raional Cantemir, a survenit decesul cet. Zaharia Dumitru.

Prin sentința Judecătorei Cahul sediul central din 24 mai 2021 s-a hotărât:

- Reguș Vasilii Nicolai se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal, și i se stabilește pedeapsă sub formă de închisoare, pe termen de 8 ani și 2 luni, cu executarea pedepsei penale în penitenciar de tip închis;
- termenul executării pedepsei se calculează din data de 24 mai 2021 și se include termenul arestării preventive de la 29 decembrie 2020 până la 24 mai 2021;
- măsura preventivă - arestul preventiv, aplicat lui Reguș Vasilii Nicolai, se menține până la rămânerea definitivă a sentinței;
- se încetează procesul penal, la învinuirea lui Reguș Vasilii Nicolai de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, pe motiv că fapta constituie o contravenție prevăzută la art.354 Cod contravențional;
- se recunoaște vinovat Reguș Vasilii Nicolai de comiterea contravenției prevăzute de art.354 Cod contravențional și i se stabilește sancțiune sub formă de amendă în mărime de 10 unități convenționale, echivalentul sumei de 500 lei; - se explică contravenientului, că este în drept să achite jumătate din amenda stabilită, dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale;
- se încasează de la Reguș Vasilii Nicolai în beneficiul statutului cheltuielile judiciare în valoare de 9.168 lei;
- se admite parțial acțiunea civilă intentată de succesorul părții vătămate Zaharia Carolina. Se încasează de la Reguș Vasilii în beneficiul succesorului părții vătămate, Zaharia Carolina, suma de 40.000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 10.600 lei cu titlu de prejudiciu material, și suma de 4.000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, iar în total suma de 54 600,00 lei. În rest pretențiile părții civile se resping ca neîntemeiate;
- corpurile delictive: un cuțit de bucătărie și tamponul cu mostra de sânge, păstrat la IP Cantemir, la intrarea sentinței în vigoare, de nimic.

Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut în culpa lui Reguș Vasilii fapta penală *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este*

periculoasă pentru viață, care a provocat decesul victimei, prevăzută de art.151 alin.(4) Cod penal, ca fiind săvârșită în următoarele circumstanțe de fapt:

la data de 29.12.2020, aproximativ la ora 14:40, Reguș Vasilii, aflându-se în strada satului Cania, raionul Cantemir, ce reprezintă loc public și, fiind în stare de ebrietate alcoolică, acționând cu scopul de a-și manifesta superioritatea sa în raport cu alte persoane, încălcând grosolan ordinea publică și liniștea persoanelor, manifestând obrăznicie deosebită, profitând de un pretext neînsemnat pentru a se răfui cu victima, a inițiat un conflict cu Zaharia Dumitru și a aplicat violența fizică asupra acestuia, manifestată prin îmbrânciri și lovituri cu un cuțit în regiunea gâtului, cauzându-i, potrivit raportului de expertiză judiciară nr.202113C0004 din 11.02.2021, vătămări corporale neînsemnate, în formă de excoriație pe creasta nasului și vătămări corporale grave în formă de plagă înțepat-tăiată, oarbă, penetrantă, pe suprafața laterală stângă a gâtului, lateral de mușchiul sternocleidomastoidian cu lezarea traumatică a țesuturilor moi a gâtului și parțială arterei carotide comune 15% din circumferința ei; șoc hipovolemic.

Instanța de fond a argumentat soluția încetării procesului penal pe capătul acuzării lui Reguș Vasilii de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, făcând trimitere la Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17.12.2020 prin care s-a judecat recursul în interesele legii în unificarea practicii judiciare (dosar nr.4-1ril-1/2020), și la respectarea principiului *non bis in idem*, concluzionând că, în cazul în care vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății rezultă din violența aplicată, în cadrul încălcării grosolane a ordinii publice, violența enunțată reprezentând „aceeași faptă”, calificarea se va efectua pe art.151 Cod penal și art.354 Cod contravențional (Huliganismul nu prea grav).

La aspectul calificării faptei, raportat la procedura aplicabilă, prima instanță, cu trimitere la jurisprudența CEDO în cauza Rostovțev c. Ucrainei hotărârea 25.07.2017, a remarcat că: ***”contrar faptului că cauza penală a fost examinată în procedura simplificată ... conform art.364¹ alin.(1) și (7) Cod de procedură penală, inculpatul poate recunoaște doar săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, instanța urmând să aplice, totuși, dispozițiile art.382-398 Cod de procedură penală în mod corespunzător”***. Astfel prima instanță a explicat derogarea de la practica judiciară uniformă instituită la nivel național în materia aplicării prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală.

Sentința Judecătoriei Cahul sediul central din 24 mai 2021 a fost contestată cu apel:

- de avocații Josu Gheorghe și Josu Artur în interesele succesorului părții vătămate, contestând soluția asupra acțiunii civile;
- de avocații Grosu Eugen în interesele inculpatului, contestând soluțiile asupra individualizării pedepsei, acțiunii civile și dispoziției de încasare a cheltuielilor judiciare;
- de procurorul în Procuratura raionului Cantemir, Enachi Gheorghe, contestând soluțiile asupra cheltuielilor de judecată și încetării procesului pe capătul acuzării pe art.287 alin.(3) Cod penal.

În cererea de apel procurorul Enachi Gheorghe a solicitat casarea parțială a sentinței Judecătoriei Cahul din 24.06.2021 și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a inculpatului Reguș Vasilii inclusiv și pe art.287 alin.(3) Cod penal, cu aplicarea pedepsei închisorii.

În ședința instanței de apel procurorul Mihail Tomiță a indicat că nu se pune la îndoială calificarea acțiunilor inculpatului Reguș în baza art.151 alin.(4) CP. Consideră că instanța de judecată incorect a încetat procesul penal în baza art.287 alin.(3) CP și a trecut

la contravenție administrativă. Toate materialele au demonstrat că acțiunile inculpatului Reguș trebuie să fie calificate în baza art.287 alin.(3) CP, reieșind din hotărârea Curții Supreme de Justiție din 17.12.2020. Ar fi corect să fie calificate acțiunile inculpatului prin concurs de infracțiuni.

Deliberând asupra apelurilor în fond, Colegiul judiciar consideră necesar de a relua cercetarea judecătorească la judecarea în ordine de apel a cauzei penale, cu ridicarea din oficiu a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală de la alin.(1): ”recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu”; de la alin.(2): ”inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu”; de la alin.(4): ”dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite”; și de la alin.(6): ”sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol”, din următoarele considerente.

Conform art.413 alin.(1) Cod de procedură penală, „la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea I”, iar potrivit art.383 alin.(1) Cod de procedură penală, “dacă în cursul deliberării instanța constată că o anumită circumstanță necesită concretizare pentru justa soluționare a cauzei, instanța poate relua cercetarea judecătorească prin încheiere motivată”.

Instanța de apel constată că cauza penală de învinuire a inculpatului Reguș Vasilii a fost judecată în prima instanță în procedura simplificată, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, așa cum inculpatul Reguș Vasilii a declarat că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită judecarea în procedură simplificată.

Conform art.364¹ Cod de procedură penală, ”(1) Pînă la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara, personal prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(2) Judecata nu poate avea loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, decît dacă inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu și nu solicită administrarea de noi probe.

(3) În cadrul ședinței preliminare sau pînă la începerea cercetării judecătorești, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și asupra cărora nu are obiecții, apoi acordă cuvîntul procurorului, părții vătămate și celorlalte părți asupra cererii formulate.

(4) Instanța de judecată admite, prin încheiere, cererea dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite și dacă sînt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse și procedează la audierea inculpatului potrivit regulilor de audiere a martorului.

(5) În caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate dreptul de a deveni parte civilă și întreabă partea civilă, partea civilmente responsabilă dacă propun administrarea de probe, după care instanța procedează la dezbateri judiciare. Dezbaterile judiciare se compun din discursurile procurorului, apărătorului și inculpatului, care pot lua încă o dată cuvîntul în formă de replică. Dacă în ședință participă partea vătămată, partea civilă și partea civilmente responsabilă, cuvînt în dezbateri li se oferă și acestora.

(6) În caz de admitere a cererii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol.

(7) În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea prevederilor alin.(1), **dispozițiile art.382–398 se aplică în mod corespunzător**. Partea introductivă a sentinței conține, pe lângă datele expuse la art.393, mențiunea despre judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(8) Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.

(9) În caz de respingere a cererii, instanța dispune judecarea cauzei în procedură generală”.

Luând în considerație, că în jurisprudența constantă a instanțelor judecătorești naționale prevederile art.364¹ Cod de procedură penală sunt interpretate în sensul că *părțile pot exercita calea de atac a apelului, de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei și nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu*, și această jurisprudență nu derivă în continuitatea sa de la momentul intrării în vigoare a acestor prevederi legale la 27.10.2012, fiind adoptate prin Legea nr.66 din 05.04.2012, până în prezent, Colegiul judiciar consideră întemeiat de a ridica excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor *”recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu”, ”inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu”, ”dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite” și ”sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol”* de la alineatele (1), (2), (4) și (6) din art.364¹ Cod de procedură penală, în măsura în care s-ar interpreta: că nu se va admite examinarea cauzei penale în procedură simplificată decât dacă inculpatul recunoaște inclusiv și încadrarea juridică a faptelor realizată de procuror în rechizitoriu; că instanța de judecată la pronunțarea sentinței nu poate reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea constatată (stabilită) în rechizitoriu; și că sentinței adoptate de prima instanță în procedura simplificată poate fi atacată doar sub aspectul individualizării pedepsei.

Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.13 din 16.12.2013 la pct.30 formulează următoarele explicații:

*”Împotriva sentinței adoptate de prima instanță în urma judecării în procedura simplificată, părțile pot exercita calea de atac a apelului, **de regulă, sub aspectul individualizării pedepsei**, inculpatul neputînd renunța la opțiunea de a fi judecat potrivit procedurii simplificate.*

*În situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art.364¹ CPP, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art.364¹ alin.(1) și (4) CPP **și nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.***

*În cazul în care prima instanță, pronunțând sentința în procedura simplificată, reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea constatată (stabilită) în rechizitoriu, **instanța de apel, din oficiu, conducîndu-se de prevederile art.409 alin.(2) CPP, casează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărîre, prin care constată***

situația de fapt și încadrează această faptă așa cum au fost formulate în rechizitoriu și stabilește o pedeapsa în conformitate cu prevederile art.364¹ alin.(8) CPP.

În situația în care instanța de apel va constata că opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii simplificate a fost viciată din motivul că se constată că în cadrul urmăririi penale au fost încălcate grav normele imperative din Codul de procedură penală care în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea atacată, instanța de apel, la fel, conducându-se de prevederile art.409 alin.(2) CPP, urmează să caseze sentința și să judece cauza după regulile generale prevăzute pentru prima instanță”.

Toate instanțele din jurisdicțiile de nivelele I și II împărtășesc punctul de vedere al Curții Supreme de Justiție, așa cum de-a lungul anilor Curtea Supremă de Justiție casează hotărârile în care s-ar promova o altă interpretare a art.364¹ CPP decât cea reflectată în Hotărârea Plenului CSJ nr.13 din 16.12.2013. Astfel practica judiciară cvasiunanimă a dat valențe neconstituționale textului art.364¹ CPP

În viziunea Colegiului judiciar aceste norme ale legii organice contravine prevederilor Constituției Republicii Moldova, și urmează a fi ridicată în fața Curții Constituționale excepția de neconstituționalitate a acestei norme, fapt pentru care se impune reluarea examinării în fond a cauzei.

Conform art.7 alin.(3),(3¹),(3²) Cod de procedură penală, ”(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora. (3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă”.

Verificând condițiile de inițiere a sesizării Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate, prevăzute la art.7 alin.(3¹) Cod de procedură penală, Colegiul atestă întrunirea cumulativă a tuturor celor 4 condiții prestabilite. În special, obiectul acestei sesizări sunt prevederile unei legi organice adoptate de Parlamentul R.Moldova; excepția este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, verificarea constituționalității cărora se solicită, sunt aplicabile la judecarea prezentei cauze penale de învinuire a inculpatului Reguș Vasilii.

La cea de-a patra condiție de sesizare a Curții Constituționale, Colegiul judiciar menționează că, deși anterior Curtea Constituțională a adoptat decizii de inadmisibilitate a sesizărilor ce aveau ca obiect verificarea constituționalității prevederilor art.364¹ din Codul de procedură penală, acestea fiind decizia Curții Constituționale din 09.03.2017 (sesizarea

nr.156g/2016), decizia Curții Constituționale din 08.05.2018 (sesizarea nr.48g/2018) și decizia Curții Constituționale din 29.01.2019 (sesizarea nr.15g/2019), în respectivele sesizări au fost abordate alte aspecte de neconstituționalitate decât cele ancorate în inițiativa actuală a instanței de apel în judecarea cauzei inculpatului Reguș Vasilii. În special în sesizarea nr.156g/2016 s-a invocat neconstituționalitatea art.364¹ din Codul de procedură penală sub aspectul privării părții vătămate de drepturile sale procesuale în cadrul procedurii simplificate. În sesizarea nr.48g/2018 s-a invocat neconstituționalitatea art.364¹ din Codul de procedură penală sub aspectul imprevizibilității normelor în situația în care nu sunt instituite condiții pentru respingerea cererii inculpatului de desfășurare a procesului în procedură simplificată. În sesizarea nr.15g/2019 s-a invocat neconstituționalitatea alin.(8) art.364¹ din Codul de procedură penală sub aspectul inaplicabilității inculpatului a efectelor favorabile de reducere a pedepsei penale complementare privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport. Pe când în sesizarea pe care și-o propune actual Curtea de Apel Cahul se invocă neconstituționalitatea aplicării vicioase constante de către instanțele judecătorești naționale a prevederilor art.364¹ din Codul de procedură penală în interpretare potrivit căreia nu se admite examinarea cauzei penale în procedură simplificată decât dacă inculpatul recunoaște inclusiv și încadrarea juridică a faptelor realizată de procuror în rechizitoriu, instanța de judecată la pronunțarea sentinței nu poate reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea imputată inculpatului în rechizitoriu, și sentința adoptate de prima instanță în procedura simplificată poate fi atacată doar sub aspectul individualizării pedepsei – interpretare prin care sunt afectate atât principiile dreptului procesual-penal, cât și drepturile fundamentale ale omului protejate de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Investigarea obiectivului de contencios constituțional propus de instanța de apel ar putea aduce claritate în determinarea aspectului corespunzător normelor constituționale în care urmează a fi aplicată legea procesul-penală.

În baza celor expuse, conducându-se de art.7, 342, 383 Cod de procedură penală, Colegiul judiciar -

D I S P U N E:

Reluarea cercetării judecătorești la judecarea în ordine de apel a cauzei penale privind învinuirea inculpatului Reguș Vasilii de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.151 alin.(4) și art.287 alin.(3) Cod penal.

Se ridică în fața Curții Constituționale excepția de neconstituționalitate a normelor legale inserate la alineatele (1),(2),(4) și (6) ale articolului 364¹ Cod de procedură penală /Judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală/, și anume:

➤ *dispozițiile ”recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu” de la alin.(1), ”inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele indicate în rechizitoriu” de la alin.(2), ”dacă din probele administrate rezultă că faptele inculpatului sînt stabilite” de la alin.(4), în măsura în care aceste prevederi se interpretează că nu se va admite examinarea cauzei penale în procedură simplificată decât dacă inculpatul recunoaște inclusiv și încadrarea juridică a faptelor realizată de procuror în rechizitoriu, și că instanța de judecată la pronunțarea sentinței nu poate reține o altă situație și/sau o altă încadrare juridică decât cea constatată (stabilită) în rechizitoriu;*

➤ *și dispozițiile ”sentința se adoptă în condițiile prevăzute de prezentul cod, cu derogările din prezentul articol” de la alin.(6), în măsura în care această prevedere se*

interpretează că sentințele adoptate de prima instanță în procedura simplificată poate fi atacată doar sub aspectul individualizării pedepsei.

Se suspendă dezbaterile judiciare în prezenta cauză până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Vitalie Movilă

Judecătorii

Evghenii Dvurecenshii

Tudor Berdilă

„Copia corespunde originalului”

Președintele ședinței

Vitalie Movilă

